

Toshkent Davlat Iqtisodiyot Universiteti magistranti

Ismoilov Sherzod Maxammadjon o'g'li

Ismoilovsherzod99@gmail.com

Annotatsiya: Bugungi kunda axborot texnologiyalari (AT) ta'lim jarayonining ajralmas qismiga aylangan. Ushbu maqola o'quv jarayonini tahlil qilishda axborot texnologiyalarining o'rni va ahamiyatini ko'rib chiqadi. Mazkur tadqiqotda ATning o'quv jarayoniga kiritilishi natijasida erishilgan natijalar, o'qituvchilar va talabalarning fikr-mulohazalari, shuningdek, ta'lim samaradorligining oshishi keltirilgan.

Kalit so'zlar: axborot texnologiyalari, ta'lim, o'quv jarayoni, elektron darsliklar, onlayn platformalar, masofaviy ta'lim, interaktiv taxtalar, ta'lim samaradorligi, o'qitish usullari, talabalarning bilim darajasi.

Kirish.

Axborot texnologiyalarining (IT) akademik jarayonlarga qo'shilishi so'nggi o'n yilliklarda ta'limda inqilob qildi. Ushbu maqola ta'lim muassasalarida o'qitish, o'qitish va ma'muriy samaradorlikni oshirishda uning ko'p qirrali rolini o'rganadi. Elektron ta'lim platformalari, ma'lumotlar tahlili va ma'muriy avtomatlashtirishni qabul qilishni ta'kidlab, ushbu tahlil ta'lim natijalari va institutsional operatsiyalarga ta'sirini baholaydi.

Elektron Ta'lim Platformalari.

Elektron ta'lim platformalari moslashuvchan va qulay ta'lim berishda muhim rol o'ynadi. Bates (2019) ma'lumotlariga ko'ra, ommaviy ochiq onlayn kurslar (MOOCs) va Learning Management Systems (LMS) ning ko'payishi ta'limni demokratlashtirdi, bu turli geografik va ijtimoiy-iqtisodiy kelib chiqishi talabalariga sifatli ta'lim olish imkoniyatini berdi. Ushbu platformalar asenkron o'rganishni osonlashtiradi va talabalarga o'z tezligida o'rganish imkonini beradi, bu esa jalb qilish va saqlash stavkalarini yaxshilash uchun ko'rsatildi (Allen & Seaman, 2017). Bundan tashqari, elektron ta'lim platformalari moslashuvchan ta'lim texnologiyalari orqali interaktiv va moslashtirilgan o'quv tajribalarini qo'llab-quvvatlaydi. Ushbu tizimlar talabalarning ishlash ma'lumotlarini tahlil qilish va ta'lim mazmunini individual ta'lim ehtiyojlariga moslashtirish uchun algoritmlardan foydalanadi (Pardo & Siemens, 2014). Natijada, o'qituvchilar kurash olib borishi mumkin bo'lgan talabalarni qo'llab-quvvatlash, umumiy akademik ko'rsatkichlarni oshirish uchun maqsadli tadbirlarni taqdim etishlari mumkin.

Ta'limdagi ma'lumotlar tahlili.

Ta'lim ma'lumotlar analytics foydalanish ongli qaror qabul qilish va siyosat shakllantirish haydovchi fikr-mulohazalarini beradi. Ta'lim ma'lumotlarini qazib olish (EDM) va learning analytics (LA) talabalar taraqqiyotini kuzatish va natijalarni bashorat qilish uchun muhim vosita sifatida paydo bo'ldi. Romero va Ventura (2020) ta'kidlaganidek, data analytics xavfli talabalarni erta aniqlashga yordam beradi va muassasalarga saqlash va bitiruv stavkalarini yaxshilash uchun o'z vaqtida aralashuvlarni amalga oshirishga imkon beradi. Ma'lumotlar analytics ham o'quv rivojlantirish va o'quv dizayn OITS. Talabalarning mulohazalari va ishlash ko'rsatkichlarini tahlil

qilish orqali o'qituvchilar o'quvchilarning ehtiyojlarini yaxshiroq qondirish uchun kurs mazmuni va o'qitish metodikasini takomillashtirishlari mumkin (Siemens, 2013). Bundan tashqari, ma'lumotlarga asoslangan yondashuvlar dalillarga asoslangan ta'lim muhitini yaratib, ta'lim amaliyotini doimiy ravishda takomillashtirishga imkon beradi.

Ma'muriy Avtomatlashtirish.

Bu bilan ta'lim muassasalaridagi ma'muriy jarayonlar ham sezilarli darajada yaxshilandi. Qabul qilish, rejalashtirish va hisobga olish kabi vazifalarni avtomatlashtirish samaradorlik va aniqlikni oshirishga olib keldi. Bichsel (2012) tomonidan taklif qilinganidek, Oliy ta'limda korxonalar resurslarini rejalashtirish (ERP) tizimlarini qabul qilish operatsiyalarni soddalashtirdi, ma'muriy yukni kamaytirdi va xodimlarga strategik tashabbuslarga e'tibor berishga imkon berdi. Bundan tashqari, bu ta'lim muassasalarida yaxshi aloqa va hamkorlikni osonlashtiradi. Bulutga asoslangan hujjatlarni almashish, videokonferentsiyalar va integratsiyalashgan aloqa platformalari kabi vositalar o'qituvchilar, talabalar va ma'muriy xodimlar o'rtasida uzluksiz o'zaro aloqani ta'minlaydi. Ushbu ulanish yanada uyg'un akademik muhitni qo'llab-quvvatlaydi va hamkorlikda tadqiqot va o'rganishni qo'llab-quvvatlaydi (Vang & Torrisi-stil, 2015).

Qiyinchiliklar va mulohazalar.

Ko'plab afzalliklarga qaramay, uni akademiya birlashtirish hal qilinishi kerak bo'lgan muammolarni keltirib chiqaradi. Raqamli bo'linish, ma'lumotlar maxfiyligi va o'qituvchilar uchun doimiy kasbiy rivojlanish zarurati kabi masalalar juda muhimdir. Selvin (2016) ta'kidlaganidek, barcha talabalar IT yutuqlaridan foyda olishlarini ta'minlash uchun texnologiya va raqamli savodxonlikka adolatli kirish zarur. Shunday bo'lsa ham, muassasalar talaba ma'lumotlarini himoya qilish va umumiy ma'lumotlarni himoya qilish to'g'risidagi Nizom (Gdpr) (Greller & Drachsler, 2012) kabi qoidalarga rioya qilish uchun mustahkam ma'lumotlarni boshqarish tizimini joriy qilishlari kerak. Malaka oshirish dasturlari, shuningdek, o'qituvchilarni o'qitish amaliyotida texnologiyadan samarali foydalanish ko'nikmalari bilan jihozlash uchun zarurdir.

Xulosa.

Axborot texnologiyalarining akademik jarayonlarga integratsiyasi ta'limni sezilarli darajada o'zgartirib, kengaytirilgan o'quv tajribalarini, ma'muriy samaradorlikni oshirishni va ma'lumotlarga asoslangan qarorlarni qabul qilishni taklif qildi. Qiyinchiliklar mavjud bo'lsa-da, doimiy yutuqlar va uni strategik amalga oshirish ta'lim natijalari va institutsional samaradorlikni yanada oshirishi mumkin. Ta'lim muassasalari texnologik yangiliklarga moslashishda davom etar ekan, yanada inklyuziv, samarali va samarali akademik muhit uchun potentsial tobora kengayib bormoqda.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR.

1. Allen, Ya'ni, & Dengizchi, J. (2017). * Raqamli Learning Compass: Masofaviy Ta'lim, Ro'yxatdan O'tishingiz Hisobot 2017*. Babson Tadqiqot Tadqiqot Guruhi.
2. Bates, T. (2019). * Raqamli asrda o'qitish: o'qitish va o'rganishni loyihalash bo'yicha ko'rsatmalar*. Toni Bates Associates Ltd.
3. Bichsel, J. (2012). * Oliy ta'limdagi tahlillar: foyda, to'siqlar, taraqqiyot va tavsiyalar*. EDUCAUSE amaliy tadqiqotlar markazi.

4. Greller, V. Va Drachsler, H. (2012). Ta'limni raqamlarga tarjima qilish: Analitikani o'rganish uchun umumiy asos. * Ta'lim Texnologiyasi Va Jamiyat*, 15(3), 42-57.
5. Pardo, A., & Siemens, G. (2014). Tahlilni o'rganish uchun axloqiy va Maxfiylik tamoyillari. * Britaniya ta'lim texnologiyalari jurnali*, 45(3), 438-450.
6. Romero, C. Va Ventura, S. (2020). Ta'lim ma'lumotlarini qazib olish va o'rganish tahlillari: yangilangan so'rov. * Viley Fanlararo sharhlar: ma'lumotlarni qazib olish va bilimlarni kashf qilish*, 10(3), e1355.
7. Selvin, N. (2016). * Ta'lim va texnologiya: asosiy masalalar va munozaralar*. Bloomsbury Akademik.
8. Siemens, G. (2013). Analitikani o'rganish: intizomning paydo bo'lishi. * Amerika Qiziqishlariga Olim*, 57(10), 1380-1400.
9. Dev, V. X., & Torrisi-Stil, G. (2015). Zamonaviy tashkilotlarda onlayn hamkorlik va aloqa. * Ta'lim texnologiyalarini rivojlantirish va almashish jurnali (jette)*, 8(1), 45-60.